

Eg meini tað

Rakel Helmsdal,
rithøvundur

Sita tit væl?

Í mai í fjór var eitt væl umtókt frásøgukvöld á gamla meiaríi í Havn í sambandi við vígsluna av nýggja leikhúsinum hjá einasta professionella sjónleikabólki í Føroyum, Grímu. Tórshavnar kommuna hevði latið Grímu hólina. At hetta var stórir vinningur fyri føroyskan sjónleik, kann ongin ivi vera um, men har mundu vera meir enn ein, sum eisini hevði hug at hugsa: Endiliga! Eftir at hava striðst og strevast í 20 ár fyri at fáa professionellán sjónleik at bera til í Føroyum, fær Gríma hampuligar arbeiðsmóður.

Men meir enn hampuligar bar ikki til at siga, tí hóast salurin var bæði vakur og vælegnaður til sjónleik, so var tað bara ein salur. Uttan stólar at sita á, og ljós, so til ber at siggja leikararnar, er ringt at kalla tað eitt rættligt leikhús.

Figgjarligi karmurin hjá Grímu er, sum hjá allari list í Føroyum, trøngur, og tí hava nógvar góð listafólk, tónleikarar, yrkjarar, myndlistafólk, frásøgufólk, o.o. í hesum døgum ókæptis verið við at mynda nokur hugnalig og fullsett kafékvöld í gamla meiaríi til frama fyri stólar og ljós til Grímu.

Men tað er ikki bara holi, ið Tórshavnar kommuna hevur lútað býarbørnum sínum. Hetta seinasta árið hevur kommunan rættliga verið í „spanderbrókunum“. Milliónirnar, sum hava rullað í ta nýggja fótbóltsstadion, Tórsvøll, hava næstan ongan enda tikið. Og har hevur onki verið óført. Alt samdøgríð hevur verið svart av fólk, sum hevur arbeitt at gera vøllin til, og her manglar so í hvussu so er ikki stólar.

Føroyskur fótboltur er, tað eg veit av, enn ikki professionellur, men hevur kortini longu eitt annað algtjóða stadion at leika á, og annars eitt ótal av vallum stroyddar um alt landið. So hvi føroyska landsliðið partu skuldi sleppa at tapa móti onkrum útlenskum liði í Havn heldur enn á Svanskarið, tað vóni eg, at onkur skilur betri enn eg. Hvønn mun akkurát staðið gjørdi teimum báðum nevnum av áskoðarum, sum vóru til dystirnar, veit eg ikki, - ella ein mun gjørdi tað helst fleiri teirra, tá tey dagin eftir hoydu, at vøllurin var farin á flog..... (lukkutið ikki tann parturin, sum er uppi yvir barnagarðinum í B36-húsinum!!).

Seinasta, eg hoyrdi um Tórsvøll, var, at kommunan nú hvørt ár setur av eina millión til rennbreyt kring vøllin, eina rennbreyt, sum vit allarhelst høvdu fingið nógvar bilgari, varð hon gjørd av fyrstan tíð.

Nú eg tosi um, at Tórshavnar kommuna er so gávumild, so er vert at undirstrika, at kommunan jú er vit havnaborgarar, og at allir hasir pengarnir eru okkara skattakrónur. Tá nú so er, hvussu ber so til, at vit hava so lítið at siga í hesum avgerðum? Roknar tú prosentbytið millum, hvussu nógvar hava verið til dyst á Tórsvølli og hvussu nógvar eru til sýningar á gamla meiaríi, so er tað ívasevst væl meira fullsett á meiarínum. Og vóru vit spurð eftir, so kanska vit heldur vildu givið okkara skattakrónur til leikhús enn til leikvøll, av teirri heilt einföldu orsök, at tann seinni er so ógilega nógvar ferðir dýrari og bert kann nýtast fáar ferðir árliga, meðan leikhúsið, um figgjarligar umstøður høvdu verið, kundi havt sýningar hvørt kvøld.

Og kanska um Býráðið nú skuldi seta eina millión eyka av til okkurt hvørt ár, so hvat um tað hevði verið til bygt nýggjar barnagarðar, ella til eldgarðar ella til mentanarligt virksemi? Høvdu vit so øll aktvøtt fyri rennbreytini? Men vit vera ikki spurð eftir meira enn 4. hvørt ár.....

Hvat er tað, sum fær allar hasar stóru smádreingirnar, (ja orsaka at eg sigi tað, men eg havi ikki hitt nakað konufólk, sum gongur so við lív og sál upp í Tórsvøll, sum ávisir harrar, - eru teir nevndir, so eru teir kendir), til at velja at pumpa allar milliónirnar vit (ikkj) hava til yvirs í fótbólt? Er tað enn tann gamla umberingin, at tað er besti máttin at gera Føroyar kendar? Er tað so stórt at vera kendur, tí nakrir mans banka nakrar aðrar við einum bólti? Hevði tað álvaratos ikki verið ólíka stuttligari, um Føroyar vóru kendar um heimin, tí vit uppfostraðu stórar sjónleikarar, myndlistafólk, tónleikarar, høvundar, o.o.; tí at vit, bara 45.000 sálir, livgæðu so væl um okkara mál og mentan, at til kláraðu at standa stinn, hóast tann anglosaksiska flóðaldan royndi at sveipa okkum av fótum. Hevði tað ikki verið stuttligari, um vit um 2-300 ár enn kundu tosa føroyskt við stoltleika og vísa á tey mentanarlig avrik forfedarnir lægdu eftir seg, enn at vit kundu reypa um, at „HB36 has beaten Sumba for the first time this season“.....???

Ja, eg meini tað.....

Luttakarnir á einum dramaskiði hjá Hjördis Johansen. Síðani byrjan hava 130 børn og ung tikið lut á dramaskiðunum

Tað snýr seg um at fáa fatur á sær sjálvum

DRAMA. - Dentur verður lagdur á, at luttakarnir á dramaverkstaðnum verða mentir persónliga, at teir fáa innlit í sjónleikarlistina og at teir verða betur før fyri at fáa nakað burtur úr teirra egna lívi, sigur Hjördis Johansen, dramalærari

Turið Kjølbro

Síðani januar í fjór hevur dramaverkstað verið á gamla snikkara- og orgulverkstaðnum á Hallarheygi í Havn. Har eru børn og ung í aldrinum 9 til 20 ár komin á skeið, og síðani byrjan hava 130 børn tikið lut, flestu teirra á fleiri skeiðum.

Hjördis Johansen er lærari teirra. Hon er ein royndur áhugaleikari og hevur í nógvar ár leikt við í sjónleikum bæði í Havnar Sjónleikarfelag og í Grímu. Umframt var hon við í uttan-duraleikinum Giu og Grana í SvF, hon hevur undirhildið børnum á bókasøvnun og í bókabílinum við søgum og dukkuleiki. Barnaárið 1978 gav hon út væl umtóktu plátuna Barnasangir. Seinnu árin hevur hon fingið sær útbúgving innan leikstjórn-an í Íslandi, umframt at hon hevur verið við á nógvum øðrum skeiðum. Í ár er hon farin undir at útbúgva seg sum barnaleikshúslæra.

Hugsotið aftan fyri dramaverkstaðið er at arbeiða rættliga miðvíst við drama og sjónleiki. Hvussu

ert tú á einum palli, hvat skal tú gera har og hvussu skalt tú uppføra teg, sigur Hjördis Johansen.

Búning

Á skeiðunum verður dentur lagdur á, at luttakarnir verða mentir persónliga, at teir fáa innlit í sjónleikarlistina og at teir verða betur førir fyri at fáa nakað burtur úr teirra egna lívi. Ikki minst týðning hevur tað, at børni og tey ungu hava tað stuttligt meðan tey eru við, og at tey læra nakað um samstarv og at hava ábyrgd fyri hvør øðrum, bæði á palli og í lívinum.

- Ymiskt er sjálvsagt, hvussu tað eydnast teimum einstøku og hvat tann einstaki leggur mestan dentin á, men gleðin við at arbeiða við drama og sjónleiki er fremst í huganum. Og tá kunnu øll fáa okkurt burtur úr.

- Ikki øll, sum taka lut á skeiðunum, enda sum sjónleikarar ella nakað í náminum av tí, men tey læra nóg, sum hevur við framfærslu at gera. Ein vinningur er, at vit um nógur ár fáa kritiskar

áskoðarar og áhoyrarar. Ein, ið veit, hvat tað snýr seg um, dugur betur at meta um, um tað sum verður framført á palli er gott ella minni gott. Øll kenna til, hvussu ringt tað kann vera at stiga fram á palli ella aðra staði. Við teknikkunum, eg læri børni, læra tey at fáa tamarhald á stóðini. Tað snýr seg í grundini um at fáa fatur á sær sjálvum, halda fast og klára eina uppgávu frá byrjan til enda, sigur Hjördis Johansen.

Hvussu koma børni so langt, at tey megna uppgávuna?

- Hættimur eru nógvir og eg havi mín egna máta at arbeiða eftir út frá royndum og skeiðum. Fyrst og fremst ræður tað um at hava tað trygt, gott og stuttligt, og at vera saman við nógvum. Men tað skulu eisini avbjóðingar til, har eg seti nógur krøv.

Spæl og upplivingar

Alt verður gjørt ígjøgnum spøl, tað er stuttligt alla tíðina, og uttan at luttakarnir varnast tað, hava teir lært nakað nýtt.

- Frá foreldrum havi eg fingið at fingið, at børn teirra eru ment nógvar av at hava tikið lut á skeiðunum. At tey hava fingið stórra sjálvsálit og tora eitthvørt betur.

- Allar tær ymsu venjingarnar, vit gera á skeiðunum, gera, at luttakarnir taka seg væl fram eisini kropsliga. Høvur tú tamarhald á kroppinum, fært tú lættari tamarhald á tonkunum. Tað virkar báðar vegir, sigur Hjördis Johansen.

Bólkarnir telja umleið 12-14 persónar, skeiðini eru seks í alt, men felags fyri øll er, at ov fáir dreingir tekna seg. Einasta krav, ið sett verður luttakarunum er, at teir hava hug til drama og sjónleik. Skeiðini, sum nú eru farin í gongd á Hallarheygi halda fram til mai næsta ár.

- Møguliga endar skeiðið við, at vit seta ein leik upp, men tað er ikki sjálvt endamálið, sigur Hjördis Johansen.